

Рат у Украјини. Дневни извештај. 90. дан

Припремиле Софија Олијник и Маријана Завијска

Руски рат против Украјине улази у четврти месец.

Градови на удару. Све вишеспратнице у округу Пивнична Салтівка у **Харкову** оштећене су или уништене руским гранатирањем, каже Кирило Тимошенко, заменик шефа кабинета председника Украјине. **Сумска област** и даље је под редовном ватром. Услед још једног минобацачког напада запалила се стара фарма у насељу Краснопилге. У Дњепропетровској области четири ракетна удара погодила су железничку инфраструктуру. У **Николајеву** и региону чуле су се експлозије. У руском ваздушном нападу на Десну у **Черниговској области** прошлог уторка [погинуло је 87](#) људи, што се сматра највећим бројем погинулих у једном војном удару у Украјини до сада. Десна је позната по бази за обуку и војним касарнама за војнике.

Украјинске снаге ослободиле су [24 насеља](#) у области Харков и вратиле их под украјинску контролу.

Донбас. Настављено гранатирање у областима Доњецка и Луганска [оштетило](#) је магистрални гасовод и прекинуло довод гаса.

Украјинске власти извештавају о гранатирању дуж целе линије фронта. Ситуација се погоршава у Авдијевки, Лиману, Рајгородки. Евакуација из предње зоне се наставља упркос гранатирању. [Украјина](#) је принуђена да обустави увоз соли пошто је огромна фабрика у Донбасу – Артемсил, једно од највећих светских предузећа соли – затворена у априлу због рата. Артемсил производи преко 70% соли у земљи.

У области Луганска, руске трупе гранатирале су [аутобус за евакуацију](#) у којем су се налазили становници насеља Хирска. Због сталног гранатирања, само један аутобус дневно може да напусти регион. Међутим, људи често морају да остану у склоништу због високог ризика од повреда. Северодоњецк је и даље стална мета руског гранатирања. Уништено је шест кућа у Северодоњецку и Лисичанску, као и четири Золоту и три у Новодружеску.

Мариупол. Русија жели да организује [псеудо-трибунал](#) за украјинске борце из Азовстала. Денис Пушилин, представник окупационих власти, каже да се сви ратни заробљеници из Азовстала налазе на територији такозване ДНР и у делу Доњецке области под окупацијом Русије. Дакле, на територији тзв. републике биће успостављен 'међународни суд'.

Градови под окупацијом. Руске власти развијају мрежу својих 'команданата'. У Херсонској и Запорошкој области Руси су већ [основали](#) 19 таквих канцеларија.

Херсонски регион. Ситуација је и даље критична. Највећи проблем је снабдевање намирницама и лековима села која се граниче са Николајевском и Дњепропетровском области. Територије се користе као базе за артиљерију. У већини насеља није могуће доставити хуманитарну помоћ и организовати зелени коридор. Такође, руски окупатори настављају да уништавају украјинске симболе у Херсону и уместо њих каче своје тробојне и совјетске симболе. Администрација украјинске Херсонске области коју је именovala Русија планира да затражи од Москве да [постави војну базу](#) на њеној територији како би она била „гарант безбедности“ за локално становништво и регион у целини. У наставку погледајте блок 'Људска права' да бисте пронашли више информација о региону.

Запорошки регион. Хуманитарна ситуација на привремено окупираним територијама Запорожја и даље је тешка. Шеф Запорошке војне администрације [изјавио је](#) да руски окупатори покушавају да натерају људе да испуне њихове незаконите захтеве, попут плаћања додатних дажбина или режијских трошкова из својих прихода, како би имали дозволу за рад. Пријављени су случајеви да су предузетници киднаповани и држани у подрумима ради откупнине. Такође, окупатори се баве систематском пљачком и рекетирањем локалног становништва и предузетника: насилно су однели десетине јединица опреме и жито, које је требало да буде продато међународним партнерима одговорним за безбедност хране у свету. Већина украдене робе завршава на Криму. Због оваквих акција у региону све мањи број цивила пристаје на сарадњу са окупаторима.

Ситуација у Запорошкој НЕК је такође компликована. Иако нуклеарна електрана и даље ради и прикључена је на енергетску мрежу Украјине, њеном особљу није дозвољено да оде на ротацију. Дана 23. маја, окупатори су упуцали Серхија Шведска, запосленог у енергетском одељењу Запорошке нуклеарне електране. Руске снаге су упале у његов стан и отвориле ватру. Он је преживео напад и са тешким повредама пребачен је у болницу.

Руси [траже](#) новац од цивила који покушавају да напусте Мелитопол. На контролним пунктовима руске снаге траже између 3000 и 5000 УАХ. Они који нису у могућности да плате мито, принуђени су да остану у граду под условима које намећу локалне самопроглашене власти.

Људска права. Омбудсманка Украјине Денисова [наводи](#) да се дневно прими 700-800 пријава руских ратних злочина. На психолошку линију за помоћ јавило се 1.500 грађана који су пријавили сексуалне нападе и тортуру. У последња 24 сата, на психолошку линију Повереника јавили су се људи из Александровке, Херсонске области, који су пријавили [злочине сексуалног насиља](#). У пријавама се наводи и силовање и убиства малолетне деце.

Руски ратни злочинац Вадим Шишимарин, командант 4. Панцер дивизије Кантемиров из Подмосковске области, [осуђен је](#) на доживотну казну затвора. Соломјански окружни суд Кијева осудио га је у складу са делом 2 члана 438 (кршење правила и обичаја ратовања) Кривичног закона Украјине за убиство са предумишљајем 62-годишњег украјинског цивила Александра Шепилова.

На окупираним територијама Николајевске области, руске снаге су цивиле, који су покушавали да се евакуишу, [упутиле](#) на минско поље. Они који су преживели стрељани су. Међу убијенима било је и двоје деце.

Спољна политика. [Контакт група за одбрану Украјине](#) састала се на другом састанку 23. маја у виртуелном формату. Министри одбране из 44 земље, којима је председавао секретар одбране Лојд Остин, разговарали су о даљој координацији војне помоћи за подршку Украјини. Састанку су се придружили министар одбране Украјине Алексиј Резников и његов тим, као и представници ЕУ и НАТО. Састанак је [укључивао](#) размену информација о стању на терену, као и најновије информације о даљим испорукама помоћи Украјини, попут ракетних лансера и пројектила које је обезбедила Данска, хеликоптера, тенкова и ракетних система које је обезбедила Чешка. 20 земаља најавило је нове безбедносне пакете за Украјину, укључујући трансфер артиљеријских система и муниције. Наредни лични састанак контакт групе биће одржан у Бриселу следећег месеца.

Литванија, Летонија, Естонија и Словачка ће представити заједничко писмо ЕУ у којем позивају на коришћење санкционисаних руских средстава за обнову Украјине.

У међувремену, Литванија [позива](#) на стварање поморске коалиције за деблокаду украјинских лука. Литвански министар спољних послова Габријелијус Ландсбергис предложио је да би операција поморске пратње – коју не би водио НАТО – могла да заштити бродове са житарицама док пролазе кроз Црно море и поред руских ратних бродова. Иницијатива је већ добила подршку Велике Британије.

Пољска пре рока раскида уговор о испоруци руског гаса. Ана Москва, министарка за климу и животну средину Пољске, [твитовала је](#) „Пољска осуђује међувладин гасни споразум о гасоводу Јамал из 1993. године. Агресија Русије на Украјину потврдила је решеност пољске владе да постане потпуно независна од руског гаса. Одувек смо знали да Гаспром није поуздан партнер“.

Руски дипломата Борис Бондарев, при руској мисији при Уједињеним нацијама у Женеви, поднео је [оставку](#) због рата са Украјином. Он је у изјави истакао да се током дипломатске службе никада није толико стидео своје земље и рада. „ Путин је покренуо агресивни рат са Украјином, а заправо са целим западним светом – није само злочин против украјинског народа, већ и, можда, најтежи злочин против народа Русије“.

Светски економски форум. Светски економски форум вратио се у понедељак у Давос и довео више од 2.000 пословних и економских лидера, као и стручњака из целог света. Украјина је једно од кључних питања о којима се разговара у низу догађаја. Председник Зеленски је говорио на Светском економском форуму у Давосу. [Он је у свом обраћању](#) истакао да се свет налази пред прекретницом и избором да ли ће сурова сила владати светом. Он је позвао да се настави са даљим санкцијама Русији у максималном обиму, укључујући ембарго на нафту, блокаду свих руских банака и прекид сваке трговине. Страни бизниси треба да се потпуно повуку из Русије, а руска ИТ индустрија да се одсече од Запада. Украјини је потребно тражено, а не било какво оружје, како би се одупрла руској офанзиви.

Прва потпредседница украјинске владе Јулија Свириденко [позвала је](#) на подршку безбедном пролазу за бродове за извоз хране у коридору из лучког града Одесе. Потпредседник Владе је рекао да ће за извоз свих ових пољопривредних приноса железницом или друмом бити потребно између 5-7 година. Зато је од кључне важности да се морске луке деблокирају што је пре могуће.

Браћа Кличко [позвали](#) су на санкције руским спортистима, и истакли да се Украјина у овом тренутку бори за сваки људски живот.

Кристаллина Георгијева, директорка ММФ-а, [упозорила је](#) да је светска економија у најгорем стању од Другог светског рата. Руска инвазија на Украјину је „објединила“ ефекте пандемије ковид-19, оптерећујући економски опоравак и подстичући инфлацију док цена хране и горива скаче, [наводи CNN](#).

Сајбер безбедност. Тим Мајкрософта ће подржати дигиталну индустрију током процеса реконструкције у Украјини.

Ово је договорено у Давосу на [састанку](#) министра дигиталне трансформације са председником Мајкрософта Бредом Смитом. Током рата, тим Мајкрософта омогућава документовање руских ратних злочина у Украјини и сарађује са тимом УН у размени информација о губицима из рата у Украјини. Компанија процењује да је Украјини пружено приближно 242 милиона долара дигиталне подршке. Ово укључује финансијске грантове, промотивне кампање, бесплатан приступ производима и услугама компаније.

Култура. Сматра се да су пропагандне књиге, укључујући руске класике, уклоњене из јавних библиотека у Украјини. Према прелиминарним проценама [директорке](#) Украјинског института за литературу Олександре Ковал, њихов број би могао да достигне 100 милиона примерака, око половине свих књига у библиотекама. Критеријуми за уклањање књига укључују антиукрајински садржај са империјалним нарративима, литературу која промовише насиље, књиге са проруском и шовинистичком политиком.

Председница Европске филмске академије Агњешка Холанд [критиковала](#) је Кански филмски фестивал зато што је руски филм сврстао у главну конкуренцију. „Да је на мени, не бих укључивао руске филмове у званични програм фестивала – без обзира на чињеницу да је Кирил Серебренников талентован уметник“, рекла је Агњешка Холанд.

Уметност. За Дан Европе, уметник Андриј Ермоленко направио је [постере](#) који показују солидарност између Украјине и различитих земаља. У својим радовима интегрисао је симболе различитих земаља у грб Украјине. Овим постерима Андриј позива да подели захвалност Европљанима за подршку Украјини у овом тешком времену.

Тајм 100. Магазин Тајм објавио је листу најутицајнијих људи на свету у 2022. На листи су три Украјинца – [председник Зеленски](#), главнокомандујући Оружаних снага Украјине [Валериј Залужњи](#), [Севгил Мусајева](#), главна уредница независног портала [Украинска Правда](#).

Рат за слободу. Олха Крижанивска је грађанска активисткиња и оснивачица фитнес клуба која је побегла из Украјине на почетку рата и постала избеглица у Берлину, Немачка. Она и њен петогодишњи син били су окружени руским војницима и тенковима у предграђу Кијева са мало хране и без приступа мобилној мрежи. На крају су успели да дођу до безбедног места. Погледајте како у овој [причи](#).

Угао за читање.

- [Хлеб у Украјини: зашто векна значи живот](#) | Економист (economist.com)
- [Да ли Уједињене нације одговарају сврси?](#) | Економист (economist.com) – Усред рата у Украјини, Линда Томас-Гринфилд, америчка амбасадорка у УН, разговара са Ен МекЕлвој о улози организације у спречавању смртоносног сукоба.
- [Рат се неће завршити док Путин не изгуби](#) | Атлантик (theatlantic.com) – Ен Еплбаум тврди да понуда руском председнику компромиса који ће му сачувати образ само омогућити будућу агресију.
- [Путинова кључна грешка? Неразумевање расцветалог националног идентитета Украјине – чак ни на југоистоку који је пријатељски наклоњен Русији](#) | *The Conversation* (theconversation.com) – „У мери у којој Украјинци и Руси у Украјини себе виде као један народ, они то све више чине као део мултиетничког украјинског националног идентитета усидреног заједничким држављанством и љубављу према земљи коју Путинове снаге настављају да нападају. Дугорочно, напади који су у току додатно ће ојачати украјински грађански национални идентитет и учврстити оно чега се Путин највише када је реч о Украјини: широку жељу да своју будућност усмери ка западу, а не истоку“.

Статистика.

- Генералштаб Оружаних снага Украјине објавио је укупне процењене губитке руске војске до 24. маја 2022. у 10 часова: људство – око 29.350, тенкови – 1302, оклопна возила – 3194, артиљеријски системи – 606, вишецевни бацачи ракета – 201, противваздушни системи – 93, летелице са фиксним крилима – 205, хеликоптери – 170, операционо-тактичке беспилотне летелице – 480, крстареће ракете – 112, чамци и лаки глисери – 13, меблиндирана возила и цистерне за гориво – 2213, специјална опрема – 43.

Свака акција се рачуна, ниједан допринос није премали!

- Подржите ' [Украјински женски ветерански покрет](#)', који снабдијева војнике основном опремом, и пружа подршку ветеранима. Тренутно ова невладина организација [прикупља средства](#) за радио предајнике, али и за медицинске и прехранбене намирнице.
- Поделите ове најновије информације о ситуацији у Украјини, било на друштвеним медијима, са локалним медијима или ширењем овог кратког извештаја.
- Претплатите се на наше дневне билтене на мрежи [Твитер](#) и [нашој веб страници](#).
- Наш пројекат можете подржати донацијама путем платформе *PayPal*. Више информација [овде](#).

Хвала вам што подржавате Украјину! Слава Украини!